

روند توزیع ۳۲۱۶ بسته مرغداری به زنان بی بضاعت شروع شد

وزارت زراعت، آبیاری و مالداري، روند توزیع سه هزار و ۲۱۶ بسته مرغداری را به زنان بی بضاعت در هفت ولایت آغاز کرده است. روند توزیع این بسته‌ها امروز توسط وزارت زراعت از طریق پروژه زراعت و مالداري به اشتراک مردم، CLAP، رسماً از کابل آغاز شد | صفحه ۳

د کرنیزو محصولاتو بازارموندنه او متحده اماراتو ته یې د صادراتو پر طرحه خبرې وشوې

متحده اماراتو ته یې د صادراتو پر طرحه خبرې وشوې. کرنیزو محصولاتو لپاره د بازارموندنې او د کرنیزو محصولاتو د صادراتو پر طرحې، د متحده عربي اماراتو معیارونه، د صادراتو پراوونه، په دې برخه کې شته ننگونې او د حامدکرزی نړیوال هوايي ډگر کې د سرې... جوړول وارزول

د کرنې، اوبولگولو او مالداري وزارت د اوبولگولو اوطبعي سرچینو مرستیال او د صنعت او سوداګرۍ وزارت، د پانګونې د اسانتیا ادارې، دکانونو او صنایعو خونې او د افغانستان د خونو فدراسیون د استازو په حضور کې په انلاین بڼه د یوې غونډې په ترڅ کې د هېواد د کرنیزو محصولاتو بازارموندنه او

کرنې سکټور سره د جاپان د ملاتړ د دوام په پار د جایکا چارواکو سره د کرنې وزیر کتنه

د کرنې، اوبولگولو او مالداري وزیر د جاپان د نړیوالې همکارۍ ادارې (JICA) مسوول زوسینګ، او همکارونو سره یې د افغانستان د کرنې سکټور سره د جاپان د ملاتړ پر دوام خبرې وکړې. د کرنې، اوبولگولو او مالداري وزیر ډاکټر انوار الحق احدي په دې کتنه کې د افغانستان د کرنې سکټور سره د جاپان له ملاتړ او مرستو څخه د قدر دانی او مننې ترڅنګ وویل، چې د جاپان هېواد افغان زده کړیالانو ته اغېزناکې بورسې ورکړې دي او غوره کدرونه په ځانګړې توګه د کرنې په برخه کې یې غوره

بحث وزارت زراعت با کمیسیون اصلاحات اداری در باره ساده سازی پروسه‌ها

عبدالهادی رفیعی معین مالی و اداری وزارت زراعت، آبیاری و مالداري، در دفتر کارش با سه تن از مسوولان کمیسیون مستقل اصلاحات اداری و خدمات ملکی، روی ساده سازی پروسه های اداری، اصلاح سیستم مالی و اداری،

برای کاهش تاثیرات خشک سالی آمادگی های لازم گرفته شده است

د سطح حکومت برای مبارزه با خشک سالی اتخاذ گردیده است، نیز بحث نمود. وزیر زراعت، آبیاری و مالداري اطمینان داد که برای مبارزه با خشک سالی رهبری وزارت تدابیر لازم را روی دست گرفته تا تاثیرات خشک سالی به حد اقل در کشور کاهش داده شود.

داکتر فضل محمود فضلی رئیس عمومی اداره امور ریاست جمهوری با داکتر انورالحق احدي وزیر زراعت، آبیاری و مالداري دیدار کرد. رئیس عمومی اداره امور از تحرک ایجاد شده در وزارت زراعت، آبیاری و مالداري استقبال نموده و در مورد هماهنگی های که تا کنون

د هفتانه نامه

هفته نامه دهقان | شماره یکصد و پنجاهم | شنبه | ۱۹ سرطان | ۱۴۰۰

د بزګر خبرې

کورنیو تولیداتو څخه ملاتړ د ځان بسیاینې پر لور ګام

د کرنې او بڼوالی د پرمختګ او د ملي تولید د ودې په پار د اړتیاوو له ډلې یو هم له کورنیو تولیداتو څخه د مصرف کلتور دودول دی. اوس چې د کورنیو تولیداتو د حاصل فصل دی او د پېرشمېر کرنیز محصولات او مېوې بازار ته وړاندې شوي دي، ټول خلک باید د خپلو هېوادولو له تولیداتو څخه ګټه پورته کړي. | ۲

داستان موفقیت

کاشرف تابش

از اندوه مهاجرت تا رونق تجارت؛ راه پرپیچ و خمی که توسط مرضیه طی شد

مرضیه سعادت در سال ۱۳۶۸ در میان انبوهی از مشکلات و نابه سامانی های روزگار در دیار مهاجرت متولد می شود. خانم سعادت که ۳۲ سال سن دارد، یک تاجر جوان و یک بانوی کارآفرین در حوزه زراعت است. | صفحه ۵

ګزارش

کامهرداد احمدی

فعالیت ۷۲ پروژه در بخش های زراعت، مالداري، آبیاری و مصونیت غذایی

وزارت زراعت، آبیاری و مالداري از مهم ترین نهادهایی است که پروژه های خیلی گسترده و متنوع در بخش های مختلف زراعتی، آبیاری، مالداري، باغداری، مصونیت غذایی و کاربایی دارد. هم اکنون ۷۲ پروژه در بخش های مختلف سکټور زراعت، مالداري، آبیاری و باغداری در حال تطبیق است. بخشی از این پروژه ها توسط خود وزارت زراعت و تعدادی هم توسط نهادهای ملی و بین المللی همکار در ولایات و مناطق مختلف کشور به پیش برده می شود. این پروژه ها شامل پروژه های اختیاری و غیراختیاری می شود. | صفحه ۷

ژباړه: عبدالواسع خانزاده

د زردالو راټولولو فصل پیل شوی

د هېواد په ډېرو ولایتونو کې د زردالو راټولولو فصل پیل شوی دی، خو تر دې دمه یې د راټول شوې دقیق شمېر معلوم نه دی. خو د کرنې، اوبولگولو او مالداري وزارت، د احصایې او معلوماتو ریاست د شمېرو په اساس، تېرکال د هېواد په کچه نږدې ۱۲۳ زره ټنه زردالو تولید شوې او د احصایې د مالوماتو پر بنسټ، د زردالو د بڼونو کچه په ټول هېواد کې ۱۷ زره او ۴۸۱ هکتارو ته رسېږي. | ۴

رویداد هفته

د کرنیزو محصولاتو بازارموندنه او متحده اماراتو ته یې د صادراتو پر طرحه خبرې وشوې

د ۱۳۹۹یم کال د لیندۍ په ۳۰مه نېټه د ولسمشر په مشرۍ د هېواد د کرنیزو محصولاتو لپاره بازارموندنه او د کرنیزو محصولاتو صادراتو په پار غونډه په لاره اچول شوې وه. په دې غونډه کې د کرنې وزارت، د صنعت او سوداګرۍ وزارت، د پانګونې د اسانتیا ادارې، د کانونو او صنایعو خونې ګډ کاري ټیم ته دنده سپارل شوې وه، چې متحده عربي اماراتو ته د صادراتو څرنگوالي و ارزوي او په دې برخه کې دې یوه طرحه جوړه کړي. باید وویل شي، چې د افغانستان وچه مېوه او څلور تازه مېوې (ګیلاس، زردآلو، انګور او انار) د عربي متحده اماراتو په مارکېټونو کې د پېر-پلور نښه بازار لري.

شول او هر اړخیزې خبرې پرې وشوې. د کرنې وزارت د اوبولګولو او طبیعي سرچینو مرستیال حشمت‌الله غفوري وویل، چې د یوې جامع او کلي طرحې جوړولو په پار اړتیا ده، چې د کرنې وزارت، د صنعت او سوداګرۍ وزارت، د پانګونې د اسانتیا ادارې، د کانونو او صنایعو خونې، د افغانستان د خونو فدراسیون، د سوداګرۍ او پانګونې خونې، د کرنې خونې او د ښځو خونې د استازو یوه ګډه ډله جوړه شي ترڅو په دې برخه کې دقیقه مطالعه ووشي او چارې چټکې شي. هغه دغه راز زیاته کړه، چې د کرنې وزارت له خوا د ماليې وزارت سره په همغږۍ د حامد کرزی نړیوال هوايي ډګر کې د سرې خونې جوړول تعقیبېږي.

غنی‌سازی طرح برنامه ملی توانمندسازی زنان از طریق انکشاف زنجیره ارزش به بحث گرفته شد

است. این برنامه برای ۱۰ سال دیزاین شده که از سال ۱۴۰۰ آغاز و در سال ۱۴۰۹ پایان خواهد یافت. این برنامه از سوی وزارت زراعت با همکاری وزارت امور زنان در ۳۴ ولایت کشور تطبیق خواهد شد. با تطبیق این برنامه، ۲۳۲ هزار زن به‌طور مستقیم مستفید خواهند شد.

هدف کلی برنامه ملی توانمندسازی زنان از طریق انکشاف زنجیره ارزش، رشد اقتصادی، مصونیت غذایی، معیشت بهتر خانواده‌ها، ایجاد و مدیریت گروه‌های تولیدی، انجمن‌ها و اتحادیه‌های زراعتی زنان جهت هدفمند ساختن آن‌ها برای تولید باکیفیت، پروسس و بازاریابی محصولات زراعتی زنان، ارتقای ظرفیت زنان از طریق تدویر برنامه‌های آموزشی، ورکشاپ‌ها و سمینارها، تطبیق و ارزیابی طرح‌های ملی و ایجاد هماهنگی بیشتر میان پروژه‌ها و برنامه‌هایی است که در بخش بهبود وضعیت زنان در کشور فعالیت دارند.

غنی‌سازی طرح برنامه ملی توانمندسازی زنان از طریق انکشاف زنجیره ارزش، در جلسه‌ای از سوی معین آبیاری و منابع طبیعی وزارت زراعت و نماینده‌گان وزارت امور زنان، اتاق تجارت زنان، شبکه زنان افغانستان و اتحادیه زنان زراعت‌پیشه به بحث و بررسی گرفته شد. حشمت‌الله غفوری، معین آبیاری و منابع طبیعی وزارت زراعت، گفت که این برنامه براساس هدایت شفاهی رییس‌جمهور برحسب نیازمندی زنان دیزاین شده و حل همه مشکلات زنان در این برنامه گنجانیده شده است. وی افزود که این طرح جهت غنی‌سازی بیشتر با وزارت امور زنان، اتاق تجارت زنان و اتحادیه زنان زراعت‌پیشه افغانستان شریک خواهد شد. بودجه‌ای که برای این برنامه در نظر گرفته شده، ۲۱۰ میلیون و ۱۶۵ هزار دالر امریکایی

د بزرګ خبرې

کورنیو تولیداتو څخه ملاتړ د ځان بسیاینې پر لور ګام

د کرنې او بڼوالۍ د پرمختګ او د ملي تولید د ودې په پار د اړتیاوو له ډلې یو هم له کورنیو تولیداتو څخه د مصرف کلتور دودول دی. اوس چې د کورنیو تولیداتو د حاصل فصل دی او ډېر شمېر کرنیز محصولات او مېوې بازار ته وړاندې شوي دي، ټول خلک باید د خپلو هېوادولو له تولیداتو څخه ګټه پورته کړي. اوسمهال یوشمېر بڼوالۍ او کرنیز محصولات ثمر ته رسېدلي دي او د راټولولو فصل یې پیل شوی دی.

د بڼوالۍ او کرنیزو محصولاتو فصل سره جوخت، بازارونه هم له دغو محصولاتو ډکېږي او بېې تېټېږي. د بڼوالۍ او کرنیزو محصولاتو د بیو د تیتېدا اصلي لامل هم په بازارونو کې ددغو محصولاتو زیاتوالی دی. بڼوال او کروندګر ددې لپاره، چې د دوی محصولات خوسا او ضایع نه شي او د ټول کال خوارۍ یې په سیند لاهو نه شي اړ دي، چې خپل محصولات په تیتېه بیه خرڅ کړي.

که څه هم په وروستیو کلونو او په ځانګړې توګه د تېر کال په ترڅ کې د کرنې، اوبولګولو او مالدارۍ وزارت د بزګرانو او بڼوالو د کرنیزو او بڼوالۍ محصولاتو خوندي کولو په پار د صفر انرژۍ زېرمونونو او سپړوونو جوړولو پراخه برنامه په لاره واچوله خو بیا هم په بازارونو کې ډېر شمېر کرنیز او بڼوالۍ محصولات خوسا او ضایع کېږي. هېوادوال کولای شي، چې په دې برخه کې رغنده رول ولوبوي او د بڼوالو او بزګرانو د محصولاتو د خوسا او ضایع کېدو مخه ونیسي.

په دې وروستیو کې د هېوادوالو او په ځانګړې توګه د کورنیو ترمنځ د وارداتي بې کیفیته څښاکو له ډلې انرژۍ او نورو دې ته ورته څښاکو څښل او خوړل دود شوي دي او هره کورنۍ او هرکس لږ تر لږه په اوونۍ کې څو څلې له دغو څښاکو ګټه پورته کوي، ددې لپاره چې د خپلو محصولاتو د ضایع کېدو مخه ونیولې وي، په لږو امکاناتو او کم لګښت سره له خپلو طبیعي او ارګانیکو مېوو څخه باید خوندي او ډول ډول جوسونه جوړ او ترې ګټه پورته کړو.

د انرژۍ او نور څښاکو یو بوتل له ۵۰ تر ۶۰ افغانیو پېرو که پر ځای یې یو من هندوانه واخلو او په مختلف ډول له ډلې د جوسو جوړولو سره یې استفاده کړو، خوند او کیفیت یې له بازاری څښاکو څوچنده زیات دي. بازاری څښاکو سره کیمیاوي درمل ګډ دي، چې روغتیا ته زیان رسوي، خو که موږ په خپله وطني طبیعي جوس جوړ کړو ګټور او خوندي دي.

د افغانستان د یوې وګړې په توګه او دا چې زموږ هېواد یو کرنیز هېواد دی، باید خپل ورځنۍ اړتیاوې د خپل کور له نږدې هټۍ او ځای څخه او د سیمه ییزو او وطني تولیداتو له پېر څخه پیل کړو. هڅه مو باید دا وي، چې وطني او دخپل هېواد تولید شوي توکي وپېرو. په دې کار سره د سیمه ییز مارکېټ د ودې لامل کېږو او ترڅنګ یې د کورنیو تولیداتو د پیاوړتیا او د داخلي تولیدوونکو د هڅونې لامل هم کېږو.

هر هېوادوال باید په ښارونو او بازارونو کې کورنیو محصولاتو ته لومړیتوب ورکړي. واقعیت داده، چې د افغانستان کرنیز تولیدات، ډېر طبیعي او ارزښتناک دي، دا ارزښت ته باید وده ورکړو او له نن څخه یې لا ډېر پیاوړې کړو.

په همدې وروځو کې په بازار کې د نورو ډېرو بهرنیو مېوو ترڅنګ، کورني مېوې هم په ښه شکل او ښه بیه تر لاسه کېږي. نو ښه خبره داده، چې د ډول ډول څښاکو، کېلې او مو پرخای، چې له بهره واردېږي، له هندوانو، خټکیو، منې او نورو کورنیو تولیداتو څخه ګټه پورته کړو.

که په یادو برخو کې هېوادوال بدلون منونکي وي، نو لږې نه ده، چې زموږ ګران هېواد به په هره برخه کې ځان بسیاینې ته ورسېږي.

روند توزیع ۳۲۱۶ بسته مرغداری به زنان بی بضاعت شروع شد

شماری از خانم‌های مستفیدشونده از بسته‌های مرغداری، از کمک‌های وزارت زراعت ابراز خرسندی می‌کنند. هدیه، یکی از مستفیدشونده‌ها، می‌گوید که با دریافت بسته‌های مرغداری، تغییر زیادی در زنده‌گی‌اش رونما خواهد شد؛ زیرا به گفته او، هر دانه تخم مرغ وطنی در بازارهای داخلی به ۱۰ الی ۱۲ افغانی فروخته می‌شود. رحیمه، یکی دیگر از مستفیدشونده‌ها، می‌گوید که با فروش تخم مرغ، می‌تواند مخارج مکتب فرزندانش را تأمین و به اقتصاد خانواده‌اش کمک کند. قابل یادآوری است که هر بسته مرغداری شامل ۶۰ قطعه جوجه مرغ چهارماهه، شش عدد دانه خوره، شش عدد آب‌خوره و ۶۷۵ کیلوگرام خوراکی مرغ می‌شود.

وزارت زراعت، آبیاری و مالرداری، روند توزیع سه‌هزار و ۲۱۶ بسته مرغداری را به زنان بی‌بضاعت در هفت ولایت آغاز کرده است. روند توزیع این بسته‌ها امروز توسط وزارت زراعت از طریق پروژه زراعت و مالرداری به اشتراک مردم، CLAP، رسماً از کابل آغاز شد. شیرشاه امیری، معین زراعت و مالرداری وزارت زراعت، در برنامه آغاز توزیع این بسته‌ها گفت که سه‌هزار و ۲۱۶ بسته مرغداری به خانم‌های بی‌بضاعت در هفت ولایت کشور که قبلاً سروی شده بود، توزیع می‌شود. وی افزود که توزیع بسته‌های مرغداری سبب حمایت از خانم‌های بی‌بضاعت در بخش‌های مصونیت غذایی، ایجاد فرصت‌های شغلی کوچک و بهبود وضعیت اقتصادی آن‌ها می‌شود.

د هندوانې فصل گټې یې در مالومې دي؟

جمعه گل اشرفی
خبريال

لوبوي
- تنده له منځه وړي
- ماشومانو او تکیو ځوانانو ذهني وړتیا پیاوړې کوي
- توخی له منځه وړي.
ددې ترڅنگ د هندوانو زړې هم خورا گټور دي، چې د هاضمې په ښه کولو، د معدې التهاب او زېري ناروغيو پر مخنيوي سربېره د پوستکي د گونځو په له منځه وړلو کې هم مرسته کوي. هندوانه یوه خوږه میوه ده، خو دا به څنگه معلومو، چې پخه ده که نه؟
ځینې خلک په دې باور دي، چې که د هندوانې برسېرن پوټکی وټکول شي، نو له غږه یې معلومیږي، چې د خوړلو وړ ده که نه؟
خو تل داسې نه وی هر څوک دا مهارت نه لري، چې د هندوانې له غږ څخه معلومه کړي، چې هندوانه پخه ده او که نه. یوشمېر نورې نښې نښانې هم شته، چې له پېرېدونکو سره د خوړو هندوانو په پېژندلو کې مرسته کوي. که د هندوانې پر پوټکی سپین ژېر بخن خالونه ډېر و دا ښه هندوانه ده، همداراز که د هندوانې پر پوټکی وچې نښې وې، پوه شئ چې دا هندوانه ډېره خوږه ده، که د هندوانې بیخ شین و، هندوانه چندان پخه نده او که زېر و، بیا نو ښه پخه او خوندوره ده.

کېدل او حتا د پوستکي سرطان د رامنځ ته کېدو لامل هم کیږي.
هندوانه نورې گټې هم لري:
هندوانه د ۹۲ سلنه اوبو په لرلو سره د انسان په وجود کې د وینې د حرکت په چټکتیا او د زړه په سلامتیا کې مهم رول لري.
- د وینې فشار کموي
- د مټانې پرسوب له منځه وړي
- بدن

۰.۵ گرامه پروټین، ۶ گرامه نشایسته، ۱۰ ملي گرامه فاسفورس، ۱۰۰ ملي گرامه پوتاشیم، ۶۰۰ ملي گرامه ویتامین «ای» او گڼ نور گټور مواد او ویتامینونه موجود دي.
روغتیا پوهان دا هم وایي، چې هندوانه د وینې د فشار په کمولو، د هاضمې پرېښه جوړښت، د محرقې په له منځه وړلو، ذهني پیاوړتیا او د زړه د ناروغيو لپاره خورا گټوره مېوه ده.
دا میوه د لیکوین په نوم ماده له لري او روغتیا پوهان هغه ماده یو قوي انټي

هندوانه د هغه (انټي اکسیدانو) تر ټولو بډایه سرچینه ده، چې طبیعت یې برابرې، په زیاته کچه د «ای. او. سی» ویتامینونه لري، هغه چې دنده یې د بدن د دفاعي سیستم پیاوړې کول دي.
که غواړئ په وجود کې د اوبو د کمښت مخه ونیسئ نو د هندوانې خوړل یې تر ټولو ښه اسانه او ارزانه لاره ده. د هندوانې تر ټولو ښه ځانگړنه دا ده، چې د نرۍ په گوټ گوټ کې پیدا کېږي. که څه هم چې د هندوانې اصلي فصل اوږی دی، خو پرمختللي کرنې دغه چاره هم اسانه کړې ده، کولی شئ د کال په هر فصل کې ورته لاسرسی ولرئ، خو یوه څه ته مو باید پام وي، چې د اوږي هندوانې د کیفیت او ارزښت له مخې بې ساري دي.
د هندوانې اصلي سرچینه هندوستان دی او له هغه ځایه یې د نرۍ نورو سیمو ته لار پیدا کړې ده.

بیا خوړوالی ډېر لري.
خو هېره دې نه وي که څه هم هندوانه ډېرې گټې او ښیگنې لري، خو که له حده مو زیاته کړه نو روغتیا یې زیانونه هم لري. زیاته هندوانه خوړل مو په گېډه کې درد او د اسهال ناروغي رامنځته کوي.

تازه او ښکلې ساتي
- معدې او ډډوډو ته گټه رسوي
- په هضم او د وینې په جوړښت کې مرسته کوي
- د وچکۍ (محرقې) لپاره هندوانه له درملو څخه کمه نه ده
- هندوانه د زړه ناروغي په درملنه کې مهم رول

اکسیدانټ بولي. د دوی په خبره دغه ماده کولی شي، چې د پوستکي حجرې د آزادو راډیکالونه له ضرر څخه خوندي کړي. دا راډیکالونه تر ډېره د لمر له وړانگو سره رامنځ ته کېږي او پر پوستکي بد اغیز کوي، د بیلگې په ډول د پوستکي ژر زړښت، پر پوستکي د گونځو پیدا

هندوانه یو کلن نبات دی چې پلنې پانې، څښېدونکی بوټی او ژېر گلان لري. هندوانه د سیټرولین په نوم امیني تېزاب، د کاروتین او لیکوپن په نومونو ځینې نور مواد او د مانیټول په نوم یو ډول خوږه لري.
هندوانه خوندوره او د زیاتو اوبو لرونکې میوه ده، چې گڼې روغتیا یې گټې لري.
روغتیا پوهان وایي؛ هندوانه د مټانې تیږه یا کانې له منځه وړي او که له خرما سره یو ځای وخورل شي، گټه یې نور هم زیاتېږي. دغه راز هندوانه د A، B، او C ویتامینونه لري، چې د یادو ویتامینونو په درلودو سره د گټو ناروغيو درمل هم دی.
په ۱۰۰ گرامه هندوانه کې ۹۲ گرامه اوبه

۵۰ درصد افزایش در حاصلات گندم مزارع محمد حسین

کارمند ارتباطات پروژه CPMO
کرمس هاشمی

بته‌های هرز از بین می‌رود، بل ساقه نبات نیز قوی شده و حاصل خوب می‌دهد. محمدحسین در مورد این که در شیوه قطاری به تخم گندم کمتر نیاز است، می‌گوید: «سال قبل در یک جریب زمین حدود ۴۲ کیلوگرام تخم استفاده کردیم، ولی امسال در دو جریب زمین حدود ۵۰ کیلوگرام تخم گندم استفاده کردیم و حاصل ما هم از سال‌های قبل بیشتر شد.»

سال قبل محمدحسین در یک جریب زمین ۴۲ کیلوگرام تخم گندم، ۵۰ کیلوگرام کود سیاه یا DAP و ۵۰ کیلوگرام کود سفید یا UREA استفاده کرده و ۷۰۰ کیلوگرام گندم حاصل گرفته بود، ولی امسال بعد از فراگیری و تطبیق کشت قطاری، در دو جریب زمین ۵۰ کیلوگرام تخم گندم، ۵۰ کیلوگرام کود سیاه یا DAP، ۱۰۰ کیلوگرام کود سفید یا UREA و ۴۰۰۰ کیلوگرام کود حیوانی استفاده کرده و ۲۶۶۰ کیلوگرام گندم گرفته است. این نشان می‌دهد که حاصلات گندم او بیش از یک‌ونیم برابر افزایش یافته است.

قابل یادآوری است که پروژه برنامه سرمایه‌گذاری انکشاف منابع آبی (LKISP) از سوی بانک انکشاف آسیایی (ADB) تمویل می‌شود.

انکشاف منابع آبی برای ما ایجاد نمود، شخص خودم بسیار موارد را آموختم تا در آینده برای افزایش حاصلات مزرعه‌ام و برای رشد اقتصاد خانواده‌ام از آن استفاده نمایم. در کل ما در بخش‌های خیشاوه کردن، تخم پاشیدن و آب دادن آموزش‌های لازم را فرا گرفته‌ایم که در مزرعه‌های خویش تطبیق می‌کنیم.» او علاوه بر این، در مورد کشت قطاری و کاهش علف‌های هرز گفت: «زمانی که گندم را به شیوه عنعنه‌ای کشت کنیم، بته‌های هرز در بین مزرعه می‌براید، اما با تطبیق شیوه قطاری نه‌تنها

که در مورد قطعه نمایشی کشت قطاری از سوی پروژه برنامه سرمایه‌گذاری انکشاف منابع آبی (LKISP) آموخته است، توانست حاصلات مزارعش را بیش از یک‌ونیم برابر افزایش و بدین ترتیب اقتصاد خانواده‌اش را رونق دهد.

محمدحسین درباره شیوه مدرن کشت گندم چنین می‌گوید: «ما از سال‌ها بدین سو از شیوه‌های عنعنه‌ای که از اجدادمان به ارث مانده، استفاده می‌کردیم، اما پس از ایجاد قطعه نمایشی که پروژه برنامه سرمایه‌گذاری

محمدحسین یکی از مستفیدشونده‌گان قطعات نمایشی است که از سوی پروژه برنامه سرمایه‌گذاری انکشاف منابع آبی (LKISP) ایجاد شده است. این پروژه برای ارتقا و احیای مجدد کانال‌های درجه دوم و درجه سوم و ساختمان‌های سربند برای دو زون آبیاری در ولایت‌های کندز و تخار طرح و دیزاین شده است. زون اول در ولسوالی امام صاحب و زون دوم آن در ولسوالی دشت ارچی ولایت کندز و ولسوالی خواجه‌غار ولایت تخار تطبیق می‌شود. این پروژه، علاوه بر ساخت کانال‌های آبیاری، در بخش ایجاد قطعه‌های نمایشی در این ولایت‌ها نیز فعالیت می‌کند. محمدحسین در قریه دلشاد ولسوالی کلباد ولایت کندز زنده‌گی می‌کند. وی از سال‌ها بدین سو در مزرعه خویش غله‌جات گوناگون به‌ویژه گندم را به شکل عنعنه‌ای و یک‌نواخت کشت میکرد. او که مانند بسیاری از دهقانان، پیشه زراعت را از اجداد و نیاکانش به ارث برده است، در گذشته حاصلات نه‌چندان خوبی به دست می‌آورد؛ اما با تطبیق شیوه‌هایی

د زردالو راتولولو فصل پیل شوی

کرمس عبدالواسع خانزاده

په سره خاوره باید له خاورې سره ګډه شي. کله چې په لویه ونه بدله شي، باید ځمکه ژوره شي او هلته کېنول شي.

◆ اوبه کول:

کله چې نهال د گلدان په داخل کې وي، باید هغه وخت د هغه د اوبو کولو لپاره اقدام وکړي، چې خاوره یې په پوره ډول وچه شوې وي. څرنگه چې د زردالو د ونې رېښې د اوبو ډېریدو لپاره حساسې دي، نو ډیرې اوبه یې د رېښو د خرابیدو لامل کېږي.

◆ نور (ورانګه):

ددې لپاره، چې د زردالو ونه ښه وده وکړي، باید په لازم وخت سره ورانګې ترلاسه کړي. زردالو باید په نېغه د ورځې اته ساعته ورانګې ترلاسه کړي. که یې نیالګی د کور په داخل کې ساتئ، هغه د کوټې په هغه ځای کې کېږدئ، چې هلته ورانګه وي، په کافي ډول د نور نه رسېدنه د ونې ښه بدلوي.

◆ تودوخه:

تودوخه کولای شي، چې د زردالو د ونې ښه بدله کړي. گرم دوی او یخ ژمی د زردالو د ونې لپاره ښه پایله ورکوي او ستونزې یې له منځه وړي. په هرصورت، د تودوخې ډېر بدلون کولی شي ونې ته زیان ورسوي. د زردالو ونه د لوړ حرارت خاورو لپاره ډېر زغم لري.

◆ ناروغی:

د زردالو د ونې اصلي ناروغی کنه تارعنکبوتی، شته، شپشک، سوسوی چوب‌خوار او د مېوو خورونکې مچۍ دي، چې تاسو باید د مناسب زهرونو په کارولو سره دا له منځه یوسئ.

بډایه سرچېنه ده او مخکې له مخکې ویتامین A جوړوي. هغه زردالو چې تیره نارنجي رنگ لري، هغه ډېر پیتاکاروتین لري. د بتاکاروتین غذايي مواد د زړه ناروغیو د خطر کمولو، د ماغې سکتې او د سرطاني ناروغیو د مخنيوي لامل کېږي.

د زردالو ګټې:

دا میوه وینه پاکوي، رگونه خلاصوي، او د نرمیت ځانګړنې لري. په دې سربېره د خولې بدبوی ورکوي او تبه له منځه وړي. د کوبالت په درلودلو سره، د کم خونې لپاره ګټه لري. دمفصلونو التهاب له منځه وړي، د هډکو د نرمیت د مخنيوي ځانګړنې لري او د بدن د القلي

◆ کولو ګټه لري.

زردالو د اسید سالیسیلیک په درلودلو سره د مفصلونو د درد او رماتیسم لپاره ګټور دي. دغه خونکه مېوه اشته راوړي او تنده ماتوي. همدارنګه د قبضیت او بواسیرو لپاره ګټوره تمامېږي. د زردالو د پانو مصرفول د غذا هضم کولو لامل کېږي. د قبضیت او بدوډو د وچوالي مخه نیسي. د پانې د مصرف لپاره، لومړۍ پاڼه په اوبه ومینځئ، وروسته یې په اوبو کې لنده کړئ او د یوې شپې لپاره یې پکې پرېږدئ. وروسته یوه تروه لیمو پکې واچوئ او سهار هغه لنده شوې پاڼه له اوبو سره وڅښئ.

◆ د ساتنې شرایط:

خاوره: د زردالو د دانو کښت لپاره، باید هغه خاوره وکارول شي، چې لوړه زه کشي او ښه القلی ولري. په دې سربېره، خاوره یې باید د لندوالي د ساتنې وړتیا ولري. د زردالو د کښت لپاره ډېره ښه او مناسبه وی، لومه خاوره، شګه او د خاورې

بغلان، زابل، دایکندي او غورهغه ولایتونه دي، چې د زردالو د ونو لپاره مناسب بستر لري.

د زردالو د ونې علمي نوم Prunes Armeniaca Rosacea، دی او د مېوه لرونکو ونو له ډلې څخه دی. دا ونې د هغه ونو له ډلې دي، چې په مني کې یې پانې توپیري. پانې یې کلپ غونډې ښه او تیزنوک لري او زیر زنگ ته مایل شین تیزنوک لري. او ځانګې یې د نورو دانه لرونکو په پرتله کوچني دي. په اخیرکې یې ښې په سره رنگ معلومېږي، کوم چې ددې ونې پېژندلو لپاره ښه ځانګړنه ده. د گلونو پلنوالی، بویو گل، اوږده لکۍ او سور رنگ ته ورته سپین رنگ لري. دا ونه نارېنه او ښځینه گلونه لري. دا زېړنګه او غوښینه مېوه، د خوندور او خوړ خوند سره د دوی په نیمايي کې فصل ته رسېږي او په دې دلیل هغه ته د دوی طلا هم ویل کېږي.

د یادونې وړه، چې د زردالو د ونې قوي میوې ډېرې په یوکلنۍ ونو کې لیدل کېږي. هسته یې بیضوي ښه او قهوه یې رنگ لري. د هستې په داخل کې مغز لري، چې ځینې خوړ او تریخ خوند لري. دا مغز ۴۰٪ غوړې، یومقدار پروتین، قند، ویتامین C، او کوبالت لري. زردالو بېلابېل ډولونه لري، چې د امیري زردالو، قیفي زردالو، درشتي زردالو، نخجوان او شکرپارې په نومونو پېژندل کېږي. دا ارزښت لرونکې مېوه پرېمانه A او C ویتامینونه او اوسپنه لري. په زردالو کې موجود مغزي توکي د سترګو او زړه ساتنه کوي او فیبرناروغیو په وړاندې مبارزه کوي. زردالو د پیتاکاروتین

د هېواد په ډېرو ولایتونو کې د زردالو راتولولو فصل پیل شوی دی، خو تر دې دمه یې د راتول شوي دقیق شمېر معلوم نه دی. خو د کرنې، اوبولګولو او مالدارۍ وزارت، د احصایې او معلوماتو ریاست د شمېرو په اساس، تېرکال د هېواد په کچه نږدې ۱۲۳ زره ټنه زردالو تولید شوي او د احصایې د مالوماتو پر بنسټ، د زردالو د بڼو کچه په ټول هېواد کې ۱۷ زره او ۴۸۱ هکتارو ته رسېږي.

زردالو په ۳۳ ولایتونو کې ښه حاصل او مناسبه وده لري. د کرنې، اوبولګولو او مالدارۍ وزارت، د احصایې او معلوماتو ریاست په درجه بندۍ کې غزني د ۱۳ زره ټنه په تولید سره د هېواد په کچه د زردالو لوی تولیدوونکی ولایت ګڼل کېږي. بدخشان د ۱۰ زره، کندهار د ۹ زره او ۸۲۴ ټنه، میدان وردګ د ۹ زره او ۷۶۰ ټنه او بامیان د ۹ زره او ۶۴۰ ټنه زردالو په تولید سره له دویم مقام څخه نیولې تر پنځم مقام پورې ځای لري او د زردالو لوی تولید کوونکی ولایتونه ګڼل کېږي.

مناسب اقلیم، په وخت سره د بارانونو اورښت، او له بڼوالو څخه د کرنې، اوبولګولو او مالدارۍ وزارت ملاتړ په یادو ولایتونو کې د زردالو د حاصلاتو د زیاتوالي لامل ګڼل کېږي.

هلمند، پروان، ارزګان، بلخ، هرات، فاریاب،

از اندوه مهاجرت تا رونق تجارت؛ راه پرپیچ و خمی که توسط مرضیه طی شد

 کاشف تابش
گزارش‌گر

مرضیه سعادت در سال ۱۳۶۸ در میان انبوهی از مشکلات و نابه‌سامانی‌های روزگار در دیار مهاجرت متولد می‌شود. خانم سعادت که ۳۲ سال سن دارد، یک تاجر جوان و یک بانوی کارآفرین در حوزه زراعت است.

مرضیه سعادت زنده‌گی در مهاجرت را در ایران تجربه کرده است. او از جمله بانوانی است که اندوه مهاجرت و آواره‌گی را دیده است. وی شش سال به دلیل قوانین ایران در خصوص تحصیل مهاجران، از تحصیل باز می‌ماند. این شش سال، به اندازه شش دهه بر وی می‌گذرد. در این شش سال انزوای مطلق و محرومیت جدی را پشت سر می‌گذارد. دوری از وطن و بازماندن از تحصیل بر اندوه بی‌پایان او می‌افزاید. او از سال‌های سخت مهاجرت، بازماندن از تحصیل و شش سال خانه‌نشینی اجباری با گلوئی پر بغض قصه کرد و حتا نتوانست جلو اشک‌هایش را بگیرد. او گفت: «وقتی برنامه‌های خانواده‌گی رسانه‌های آن‌جا را می‌دیدم، خودم را کاملاً تحقیر شده و محروم از حقوق اساسی خود می‌دیدم. هرگز تصور نمی‌توانستم که روزی می‌توانم در کشور خود با برخورداری از تمام حقوق اساسی به‌عنوان یک انسان زنده‌گی کنم.» وقتی مرضیه سعادت در سال‌های مهاجرت از تحصیل باز می‌ماند، با پدر و برادرش به کار در مزرعه می‌رود تا این‌گونه بتواند اندوهش را با مزرعه قسمت و بخشی از بار دوش پدرش را حمل کند. با همان سن کمی که دارد، کار را با چیدن بادنجان رومی در مزرعه آغاز می‌کند.

سال‌های مهاجرت سرانجام به پایان می‌رسد. وقتی مرضیه ۱۴ ساله می‌شود، اعضای خانواده‌اش تصمیم می‌گیرند که به افغانستان برگردند. هنگامی که مرضیه آماده سوار شدن موترهای سازمان ملل متحد برای بازگشت به کشور می‌شود، از شدت شوق نمی‌تواند همان شب به خواب برود. در محل اقامتش، در میان همه مهاجران زمزمه می‌شود که افغانستان آزاد شده است. مرضیه برمی‌گردد به افغانستان و دوباره رویاهای کودکی در وجودش زنده می‌شود. احساس می‌کند که در کشورش می‌تواند به همه‌ی آرزوهایش از جمله تحصیل دست یابد.

وقتی او و خانواده‌اش در هرات مسکن‌گزین می‌شوند، در قدم نخست به مکتب رفتن فکر می‌کند. برای وارد شدن به یکی از مکتب‌های شهر هرات اقدام می‌کند، اما پدرش با این تصمیم سخت مخالف است. پدرش به‌صورت صریح به او می‌گوید: «تو دیگر بزرگ شده‌ای. در کنار این، فقر اقتصادی ایجاب می‌کند که تو از تحصیل دست برداری.» وقتی مرضیه و خواهر کوچکش وارد ریاست معارف شهر هرات برای ثبت نام می‌شوند، پدرش

نمی‌دانست که مرضیه نام خودش را نیز برای رفتن به مکتب ثبت می‌کند. او احساس می‌کرد که با مخالفت او، مرضیه از تحصیل گذشته است و صرف نام خواهر کوچکش را ثبت خواهد کرد. مرضیه اما نام خودش را نیز برای شرکت در امتحان ورودی مکتب به منظور تثبیت سوبیه تعلیمی ثبت می‌کند. پدرش به‌صورت اتفاقی از این قضیه در داخل شعبه اداری آگاه می‌شود. این زمانی است که مرضیه به بخشی از سوال‌های برگه امتحان پرسش‌های قناعت‌بخش داده و

امتحان ورودی را موفقانه سپری کرده است. پدرش علی‌رغم ناراحتی فراوان، خود را در همان لحظه کنترل می‌کند. مرضیه به برگه

امتحان پاسخ می‌دهد و به مسوول بخش تسلیم می‌کند. پدرش در بیرون ریاست معارف،

ناراضیتی‌اش را از کار دخترش با سکوت سنگین و معنادار ابراز می‌دارد. او تا همان شب با دخترش حتا یک کلمه هم حرف نمی‌زند.

مرضیه با خواهر کوچک‌تر خود در مکتب هم‌صنفی می‌شود؛ اما مشکلات اقتصادی بر این خانواده‌ی عودت‌کننده آن‌قدر سنگینی می‌کند که این دو خواهر نمی‌توانند برای‌شان جداگانه کتاب بخرند. خانواده او مجبور می‌شود تا یک دست کتاب برای هر دو بخرد و به دختران به فهماند که به‌صورت نوبتی از کتاب‌ها استفاده کنند. از هر مضمون، یک جلد کتاب خریداری می‌شود. مرضیه و خواهرش مجبور می‌شوند وقت درس خواندن‌شان را به‌گونه‌ای تنظیم کنند که

بتوانند هر دو از کتاب‌ها استفاده کنند. سخت‌ترین لحظات برای این دو خواهر هم‌صنفی، روزهای امتحان بود؛ چون هر دو مجبور بودند یک مضمون را هم‌زمان برای امتحان آماده‌گی بگیرند. آن‌ها از سر ناگزیری مجبور می‌شوند کتاب را به‌طور موقت از وسط نصف کنند و در دو وقت بخوانند. خواهر کوچک باید شب از صفحه اول تا صفحه پنجاه بخواند و صبح آن قسمت را به خواهر بزرگ‌تر

واگذار کند و قسمت بعدی را بگیرد.

روزهای امتحان برای دو خواهر با چنین سختی‌ها می‌گذرد. در کنار این، مکتبی که او در آن متعلم بوده، از امکانات اندکی

برخوردار بوده است. همین شرایط سخت و محرومیت‌ها، مرضیه را سخت‌تر و روزگاردیده‌تر بار می‌آورد. او می‌گوید که فقر باعث ایجاد انگیزه در وجودش شد و مرا مقاوم‌تر از آنچه بودم، ساخت.

فقر و تنگ‌دستی باعث می‌شود که خانم سعادت در زمان تحصیل، همیشه به کارهایی و ایجاد شغل فکر کند و با پدرش از ایده‌های گوناگون سخن بگوید. اما در برابر تمام پلان‌های مرضیه، جواب پدر همان کلمه سبک و سنگین «پیسه نیست» قرار دارد. او برای فرار از وضعیت سخت اقتصادی، در کنار مکتب در یک مدرسه دینی ثبت نام می‌کند تا از کمک‌های اندک آن‌جا مستفید شود. در این مدرسه با دختر خانمی آشنا می‌شود که برای وی یک کار کوچک پیشنهاد می‌کند. دوست او

که متعلق به یک خانواده کارگر بوده، بخشی از کار پسته‌شکنی‌اش را به مرضیه و مادرش واگذار می‌کند. پس از یک سال کار در پسته‌شکنی، آن خانواده از هرات به بادغیس می‌رود؛ اما مرضیه و خانواده‌اش را به شرکت‌های تولید و بسته‌بندی پسته معرفی می‌کند. آن خانواده به مرضیه و مادرش اطمینان می‌دهد که تضمین‌شان کند تا به ظرفیت یک موتر پسته به آن‌ها برای شکستادن بیاورند.

وقتی مرضیه پسته را با حجم زیاد از سرای پسته‌فروشی دریافت می‌کند، برای اولین بار می‌تواند برای زنان همسایه‌اش نیز شرایط کار را فراهم کند. رفت‌وآمد پی‌هم او به سرای پسته‌فروشی و تماشای پسته‌فروشان، تاجران و دوکان‌داران، باعث می‌شود که ایده راه‌اندازی یک تجارت کوچک در ذهن درگیر او شکل بگیرد. او اما فکر نمی‌کرد که بتواند از پس کار تجارت میوه خشک برآید و یا سرمایه آن را پیدا کند. در اوایل می‌خواهد یک کارگاه تولیدی لباس یا جوراب‌بافی داشته باشد، اما وقتی به کابل می‌آید و عروسی می‌کند، وارد مرحله دیگر زنده‌گی می‌شود. او با همکاری شوهرش، با پول پس‌اندازشان زمین می‌خرند و پس از مدتی آن را با مفاد اندک به فروش می‌رسانند و به دنبال تجارت می‌روند.

خانم سعادت، بیست ایده تجارت کوچک را برای خود طرح‌ریزی می‌کند. شب‌ها و روزها روی جنبه‌های مختلف طرح‌ها فکر می‌کند. سرانجام طرح، پروسس و بسته‌بندی میوه تازه، سبزیجات و میوه خشک را برمی‌گزیند. خانم سعادت با مبلغ بسیار ناچیز، کارش را آغاز می‌کند. او در مدت زمان اندک می‌تواند شرکتی را تحت عنوان «شرکت تجارتنی نیکان سعادت» تأسیس کند. با راه‌اندازی این شرکت و استخدام کارمندان کارا، کار پروسس، بسته‌بندی و فروش میوه‌های تازه و خشک و سبزیجات را در سطح ملی و بین‌المللی آغاز می‌کند. او با راه‌اندازی شرکتش توانسته است برای ۴۲ کارمند در هرات و کابل شغل ایجاد کند.

خانم سعادت در جریان قرنطین عمومی در موج اول شیوع کرونا در کشور، معلمان مکتب‌های خصوصی را در شرکتش استخدام می‌کند. او به دلیل این ابتکارش، از سوی دفتر معاونت دوم ریاست جمهوری مورد تقدیر قرار می‌گیرد. خانم سعادت با سپری کردن یک مسیر پرخمو و پیچ، می‌تواند به یکی از زنان متمسبث فعال مبدل شود. او حالا برای چندین خانواده شغل ایجاد کرده است. بانویی که روزگاری حتا نمی‌توانست برایش یک جلد کتاب بخرد، امروز یک شرکت تجارتنی را موفقانه رهبری می‌کند. او هم‌چنان آرزومند است تا بتواند زمینه کار بیشتر را برای زنان فراهم کند. او می‌گوید: «اگر اراده جدی باشد، هیچ مانع و مشکلی نمی‌تواند ما را از پیشرفت باز دارد.» زنان می‌توانند با ابتکا و پشت کار مداوم، از عهده تمام مشکلات برآیند و بر کرسی استقلال و خودکفایی تکیه زنند.

حکایت فوزیه؛ آهسته و پیوسته به سمت قله‌های موفقیت

ک. فریبا افسری

آورد. فعلاً از پول تخم مرغ و پول گوسفندها صاحب یک گاو هستم. قیماق، ماست، چکه، شیر و دوغ را تولید کرده در قریه و بازار به فروش می‌رسانم.»

درآمد فوزیه از درک نگهداری گاو، به فروش لبنیات محدود نمی‌شود. او از این گاو نسل‌گیری می‌کند، گوساله‌اش را می‌فروشد و با پول آن مایحتاج زنده‌گی‌اش را تأمین می‌کند. علاوه بر خرید نیازهای خانه، فرزندان‌اش را نیز حمایت می‌کند تا به آموزش و تعلیم‌شان برسند.

اکنون دیگر خانم فوزیه برای خود کاروبار منظم و درآمد همیشه‌گی دارد. او در کنار نگهداری از مرغ‌های تخمی و گاو شیری، یک فارم مرغ‌های گوشتی هم راه انداخته است. فوزیه در این مورد می‌گوید: «با یک مقدار پول پس‌انداز، در کنار فارم مرغ‌های تخمی، یک فارم مرغ گوشتی را با تمام وسایلیش ساختم که به تعداد ۴۰۰ قطعه مرغ گوشتی دارم. مرغ‌های گوشتی را بعد از ۴۰ روز پرورش به فروش می‌رسانم.»

مدیریت اقتصاد خانواده ریاست زراعت بغلان برای ارتقای ظرفیت خانم‌ها، برنامه‌های آموزشی در بخش‌های مختلف مانند احداث باغچه‌های خانه‌گی، ایجاد سبزه‌خانه‌های محلی، نگهداری درست از مرغ‌های گوشتی و تخمی و چگونه‌گی ساخت مرغانه را دایر کرده است.

فوزیه اکنون با درآمدی که دارد، مخارج خانه‌اش را تأمین و فرزندان‌اش را در راستای تعلیم حمایت می‌کند. قابل یادآوری است که خانم فوزیه کار مرغداری‌اش را در سال ۱۳۹۶ شروع کرده است.

دست می‌آورد، پس انداز می‌کند. بعداً از این پول برای راه‌اندازی کار دیگری استفاده می‌کند. فوزیه می‌گوید: «با یک مقدار پولی که از فروش تخم مرغ و خیاطی جمع‌آوری کرده بودم، تصمیم گرفتم در قسمت مالداري هم کار را شروع کنم.» خانم فوزیه که از سوی آمریت مالداري ریاست زراعت ولایت بغلان در بخش‌های مالداري به شمول نگهداری درست از مواشی مانند گاو، گوسفند، مرغ‌های گوشتی و مرغ تخمی، استفاده از واکسین‌های گاو، گوسفند و مرغ و چگونه‌گی خوراک و حفظ‌الصحه مرغ‌های گوشتی و تخمی آموزش می‌بیند، کار مالداري‌اش را با خرید سه رأس گوسفند کلید می‌زند. او می‌گوید: «سه گوسفند خریدم. بعد از یک سال پرورش، این گوسفندها را به فروش رساندم که خداوند کمک کرد و فایده بیشتر به دست

جمله دو تا آب‌خوره، دو تا دانه‌خوره، ۳۵۰ کیلوگرام جیره مکمل، دروازه برای مرغانه، چهار متر جالی و یک دانه ذخیره آب آورد.» خانم فوزیه که مرغانه‌اش را با دست‌ان خود می‌سازد، برای یک ماه از مرغ‌ها مراقبت می‌کند تا آن‌ها به مرحله تخم دادن می‌رسند. به گفته فوزیه، او پس از آن روزانه ۲۰ تا ۲۵ دانه تخم به دست می‌آورد. بخشی از این تخم‌ها را در خانه مصرف می‌کند و بخش کلان آن را می‌فروشد. او از این طریق صاحب درآمد می‌شود: «یک عاید خوب برای فامیل شد و سیالی و شریکی که جزء فرهنگ و عنعنات ما افغان‌ها می‌باشد، نیز از این طریق انجام می‌دادم. واقعاً یک کمک خوب برای خانواده‌های فقیر بود.» بخشی از پولی را که فوزیه از مرغداری به

خانم فوزیه ۴۰ ساله باشنده قریه افغانی ولسوالی دوشی ولایت بغلان است. او که با چهار فرزند و شوهرش زنده‌گی می‌کند، یک خانم خانه، یک خیاط و یک دامدار است. فوزیه که شوهرش معلولیت دارد، بار تأمین هزینه زنده‌گی خود و خانواده‌اش را بر دوش می‌کشد و برای تأمین بهتر این هزینه، چند کار را با هم انجام می‌دهد. او می‌گوید: «قبلاً از طریق خیاطی پول کافی به دست نمی‌آورد و زیاد با مشکلات اقتصادی مواجه بودم. بعد از یک مدت موسسه‌ای به نام تقویت اجتماعی (ASIO و NHLP) زیر چتر مدیریت اقتصاد خانواده ریاست زراعت ولایت بغلان، برای سروی به قریه ما آمد. من زیاد خوشحال بودم از این‌که در برنامه‌ای برای خانم‌هایی که سواد ندارند و فقیر هستند و در بیرون از خانه اجازه کار ندارند، انتخاب شده بودم. واقعاً خوشحال بودم. بعداً فکر می‌کردم اگر از کمک‌های این برنامه مستفید شوم و درست‌تر از استفاده کنم، می‌خواهم از طریق مالداري به زنده‌گی خود یک تغییر مثبت بیاورم تا دستم به طرف کسی دراز نباشد و بتوانم احتیاجات خود را رفع کنم. موسسه همکار تقویه اجتماعی برای من به تعداد ۳۰ قطعه مرغ پنج ماه با وسایل آن از

محمدخان:

نداریزی کروندی سره مې حاصلات زیات شوي

ډول څخه خورا زیات توپیرونه لري، کمې اوبه ته اړتیا لري، ځکه چې ځمکه یې په معیاري ډول هواره شوې ده او نورې چارې یې هم اسانې دي. هغه وویل: «موږ تر ډېره بریده د غنمو کښت په پخوانیو طریقو ترسره کاوه، کله چې به مو غنم وکرل نو د حاصل تر وخته به مو نږدې شپږ ځله اوبه ورکولې او ځمکې مو هم دومره همواري نه وې د بېلگې په توگه؛ یوه جریب کرونده به مو ایله په یوه ساعت کې خړوبوله او همدارنگه ۵۰ کیلو گرامه توره سره او ۱۰۰ کیلو گرامه به مو سپینه سره په یوه جریب کې استفاده کوله او د حاصل په وخت کې مو یوازې له یو جریب ځمکې څخه یوازې ۴۹۰ نه تر ۵۰۰ کیلو گرامه حاصل ترلاسه کول. خو ددې ننداریزی کروندی په پلي کولو سره مو له دوه جریبه ځمکې څخه ۱۸۲۰ کیلو گرامه غنم ترلاسه کړل، چې د تصور نه مې پورته وه.»

د لاندې کوچې د اوبو د زېرمو د پانگوني پروژې «LKISP»، د اسیایي پراختیایي بانک (ADB) له خوا تمویل او د کرنې، اوبو لگولو او مالداري وزارت له خوا د هېواد په دوو ولایتونو (کنډز او تخار) کې فعالیت کوي.

نوموړې پروژې د اوبو لگولو د دویمې او درېیمې درجې کانالونو، آبریزو، ننداریزوکروندو، د اوبو لگولو ټولنو د جوړولو او همدارنگه د بزگرانو روزنیزو پروگرامونو په برخه کې کار کوي.

ډول باندې د اصلاح شویو تخمونو شپندل او د کرنې په برخه کې له نورو پرمختللیو عملیو سره آشنایي پیدا کولو په برخه کې روزنه ورکړل شول. ننداریزه کرونده په ټوله کې بزگرانو ته د کرکېلي نوې لارې چارې ورپېژني او په عملي توگه د بزگرانو لپاره روزنیز پروگرامونه برابرېوي. دغه راز بزگرانو ته د کرکېلي نوې ټکنالوژي معرفي کوي او همدارنگه د بېلابېلو کیمیاوي سرو د وېش ترڅنګ هغوی ته د کیمیاوي سرو د گټې اخیستنې لارې چارې ور پېژني او ترڅنګ یې د ځمکې د هموارولو، اوبو لگولو، خېشواوه کولو، تخم شپندلو، د هرزه بوټو د محوه کولو او د حاصلاتو د را ټولولو په برخه کې بزگرانو ته روزنه ورکوي.

محمد خان د ننداریزی کروندی په اړه وایي: «پخوا به مې د غنمو کرکېله په دودیزه بڼه تر سره کوله خو سړ کال د لاندې کوچې د اوبو د زېرمو د پانگوني پروژې «LKISP» له خوا د غنمو یوه ننداریزه قطعه راته جوړه شوه، چې حاصل یې خورا ډېر او د اوبو ضایعات او د کیمیاوي سرې مصرف یې لږ او همدارنگه رېبل یې آسانه وه.» هغه وویل: «ددې ننداریزی قطعی په لېدو به تل په همدې شکل د غنمو کرکېله کوم، ځکه هم یې چارې اسانې دي او هم یې حاصل ښه دي. د کرنې وزارت څخه هم مننه کوم، چې په هره برخه کې له موږ بزگرانو سره مرسته او همکاری کوي.»

محمدخان زیاته کړه، دا ننداریزه قطعه له دودیز

او د کرکېلي له نوي ټکنالوژي سره بلد شوی او میکانیزه کرکېله یې زده کړې دي یو هم د کنډز د امام صاحب ولسوالۍ د قره کوترمې کلی اوسیدونکی محمدخان دی.

هغه له پخوا راهیسې په خپله کرونده کې د غنمو ترڅنګ د نورو بېلابېلو سابو کرکېله کوي.

محمد خان او دهغوی په کلي کې نور بزگران له کلونو راهیسې د غنمو کرکېله په دودیزه بڼه ترسره کوي. هغوی د کرکېلي له نويو لارو چارو سره پوره بلدیت نه درلود او له همدې امله یې د حاصلاتو کچه کمه او د اوبو مصرف یې زیات وه.

محمدخان وایي، چې کلونه کلونه یې په دودیزه بڼه بزگري کوله او د بزگري له ټکنالوژي او میکانیزه کرکېلي سره نه وو بلد هغه وویل: «له کلونو را په دې خوا مې په خپله کرونده کې د غنمو کرکېله په دودیزه بڼه تر سره کوله؛ زحمت یې زیات خو حاصل یې په نشت حساب و.»

محمدخان ته د کرنې وزارت اړوند د لاندې کوچې د اوبو د زېرمو د پانگوني پروژې «LKISP» له خوا سړکال د غنمو د کرکېلي یوه ننداریزه قطعه جوړه شوه، چې حاصلات یې ډېر او د اوبو ضایعات یې کم دي.

ددې ننداریزی کروندی د پلي کولو په لړ کې د نوموړي کلي زیات شمېر بزگرانو ته د اوبو لگولو، د ځمکې د تیارولو، په عصري

د کرنې، اوبو لگولو او مالداري وزارت بزگرانو لپاره د اسانتیاوو برابرولو په موخه تل هلي ځلي کوي ترڅو له یوې خوا د دوی ستونزې هوارې شي او له بلې خوا په هېواد کې د کرنیزو محصولاتو کچه لوړه شي. د دغو هلو ځلو یوه برخه بزگران لپاره د کرنیزو محصولاتو ننداریزی کروندی جوړول او د اوبو د ضایعاتو د مخنیوي په پار بزگرانو لپاره روزنیز پروگرامونه په لاره اچول دي، تر څو بزگران او کروندگر د اوبو لگولو په بېلابېلو میتودونو بلد شي، چې له یوې خوا د اوبو د ضایعاتو مخه ونیول شوي او له بلې خوا بزگران په اسانه او پرته له کومې ستونزې خپلي کروندی خړوبه کړي. د دغو کړنو یوه برخه بزگرانو لپاره د اسانتیاوو برابرولو او د اوبو د ضایعاتو د مخنیوي په موخه د ځمکې د هوارولو لایزري ماشینونو «Laser Lever Land»

ترویج دي، چې له دغو ماشینونو څخه گټه پورته کول ددې ترڅنګ، چې په کرونده کې لږې اوبه مصرفېږي او د اوبو لگولو چارې اسانوي، د کتار په ډول کرکېله، خېشواوه او د سرې او تخم شپندلو چارې هم اسانوي او د حاصلاتو د لوړېدا لامل کېږي.

او بله برخه یې بزگرانو لپاره د اوبو لگولو د بېلابېلو میتودونو یا لارې چارې ښودل دي. د هغو بزگرانو له ډلې، چې د کرنې وزارت له خوا د غنمو ننداریزه کرونده جوړه شوې

فعالیت ۷۲ پروژه در بخش‌های زراعت، مالداري، آبیاری و مصونیت غذایی

وزارت زراعت، آبیاری و مالداري از مهم‌ترین نهادهایی است که پروژه‌های خیلی گسترده و متنوع در بخش‌های مختلف زراعتی، آبیاری، مالداري، باغداری، مصونیت غذایی و کاربایی دارد.

هم‌اکنون ۷۲ پروژه در بخش‌های مختلف سکتور زراعت، مالداري، آبیاری و باغداری در حال تطبیق است. بخشی از این پروژه‌ها توسط خود وزارت زراعت و تعدادی هم توسط نهادهای ملی و بین‌المللی همکار در ولایات و مناطق مختلف کشور به پیش برده می‌شود. این پروژه‌ها شامل پروژه‌های اختیاری و غیراختیاری می‌شود.

وضعیت اقتصادی خانواده‌های فقیر روستایی در ولایات بلخ، هرات، ننگرهار، کابل، لوگر، پروان و بغلان فعالیت دارد.

انکشاف زیربناها و ارتقای ظرفیت نهادهای محلی، عرضه خدمات ترویجی عامه در سطح ولایات و تقویت سکتور خصوصی ذی‌دخل در بخش زراعت، رشد متوازن و پایدار درآمد دهقانان و مالداران از طریق بلند بردن ظرفیت تولیدی محصولات زراعتی و مالداري، تقویت زیربناها و ارتباط با مارکیت، انکشاف زراعت با رایج خدمات ترویجی، حمایت از کوپراتیوها و ایجاد مارکیت برای تولیدات زراعتی از طریق عقد قرارداد میان تولیدکننده‌گان و سکتور خصوصی از مهم‌ترین اهداف این پروژه است. یکی دیگر از برنامه‌های مهم انکشافی وزارت زراعت، پروژه زراعت و مالداري به اشتراک مردم یا کلپ است که به حمایت مالی صندوق بین‌المللی کمک به انکشاف زراعت، از سال ۲۰۱۳ تاکنون به منظور کاهش فقر در مناطق روستایی، بهبود مصونیت غذایی از طریق بلند بردن تولیدات زراعتی و مالداري در ولایات کابل، پروان، لوگر، ننگرهار، هرات، بلخ و بغلان فعالیت دارد.

ده‌ها پروژه از این نوع در مناطق مختلف کشور با هزینه‌های متفاوت فعالیت دارند. راه‌اندازی و پیش‌برد این پروژه‌ها باعث شده که طی سال‌های اخیر میزان تولید محصولات زراعتی، سیر رو به رشد به خود بگیرد. اما خشک‌سالی امسال، بر وضعیت زراعت و میزان محصولات تاثیر می‌گذارد و بار دیگر این روند را کندتر خواهد ساخت است.

تمامی ولایات با کمک‌های مالی بانک جهانی در حال تطبیق است.

دامنه فعالیت پروژه احداث قوریه‌جات خانه‌گی، محدود است و تنها در ولایات‌های پکتیا، پکتیکا و خوست فعالیت دارد. هدف عمده این پروژه ایجاد فرصت‌های کاری و تولید نهال‌های بیشتر به منظور احداث جنگلات جدید جلغوزه و چهارمغز با مشارکت باشنده‌گان محل می‌باشد.

پروژه توسعه منابع آب ارغنداب، با هزینه نزدیک به ۶۸ میلیون دالر از کمک‌های بانک انکشاف آسیایی، سال گذشته توسط وزارت زراعت، آبیاری و مالداري راه‌اندازی شد. هدف اصلی این پروژه کاهش فقر، ایجاد فرصت‌های جدید شغلی و رشد تولید ناخالص ملی است که عمدتاً به منظور زمینه‌سازی استفاده از منابع آب ولسوالی ارغنداب ولایت قندهار راه‌اندازی شده است. این پروژه در بخش مدیریت منابع آب در حوزه ارغنداب، با بلند بردن ارتفاع بند دهله، ظرفیت ذخیره این بند را افزایش می‌دهد. این پروژه چهار بخش اساسی شامل ارتقای ظرفیت بند دهله، افزایش قابل اطمینان آب برای آبیاری، بهبود بهره‌برداری از آب‌های زراعتی و ایجاد ظرفیت در بخش مدیریت منابع آب را تحت پوشش قرار می‌دهد.

برنامه حمایت از اولویت ملی دوم نیز از جمله پروژه‌های انکشافی وزارت زراعت است که به کمک مالی صندوق بین‌المللی برای انکشاف زراعت به منظور بهبود مصونیت غذایی، افزایش عواید، اشتغال‌زایی و بهبود

مدیریت محصولات زراعتی، از جمله مهم‌ترین پروژه‌های وزارت زراعت است که سال گذشته هم‌زمان با شیوع ویروس کرونا در کشور و مسدود شدن مرزها به روی صادرات و واردات، به منظور جلوگیری از فاسد شدن محصولات زراعتی راه‌اندازی شد. از طریق این پروژه حدود ۱۲ هزار ساختمان به منظور نگهداری محصولات زراعتی در مناطق مختلف کشور ساخته شد و امسال نیز نزدیک به چهار هزار ساختمان دیگر ساخته می‌شود. پروژه‌هایی که سال گذشته از طریق برنامه مدیریت محصولات زراعتی اجرا شد، ۹۰ درصد هزینه اجرای آن توسط وزارت زراعت و ده درصد دیگر توسط مستفیدشونده‌گان تامین شد. امسال اما سهم مستفیدشونده‌گان در اجرای این پروژه‌ها بیشتر در نظر گرفته شده است. پروژه اضطراری زراعت و مصونیت غذایی نیز برای پاسخ‌دهی به اولویت‌های مشخص شده توسط دولت به هدف کاهش اثرات چندبُعدی بحران شیوع ویروس کرونا از سوی وزارت زراعت، آبیاری و مالداري راه‌اندازی شده است. هدف اصلی این پروژه حمایت از بهبود سیستم‌های آبیاری و زنجیره تولید مواد غذایی جهت حل مشکلات ناشی از شیوع کرونا در کشور است. مدیریت زنجیره تأمین مواد غذایی، حمایت و تقویت بخش‌های متضرر شده در عرصه محصولات غذایی، کمک به تولید بیشتر تخم‌های اصلاح‌شده بذری، حصول اطمینان از تولید به‌موقع و باکیفیت و در دسترس بودن تخم‌های اصلاح و تصدیق شده برای دهاقین کم‌زمین از دیگر اهداف این پروژه است. این پروژه دوساله در

از میان تمامی برنامه‌های انکشافی که در سکتور زراعت در حال تطبیق است، پروژه‌های مدیریت محصولات زراعت، اضطراری زراعت و مصونیت غذایی یا EATS، پروژه امید، پروژه احداث قوریه‌جات خانه‌گی، توسعه منابع آب ارغنداب، برنامه ملی باغداری و مالداري یا NHLP، برنامه حمایت از اولویت ملی دوم یا SNAPP2، زراعت و مالداري به اشتراک مردم یا CLAP، زیرساخت‌های کانال عمومی ننگرهار یا NVDA، رشد زراعت و انکشاف روستایی یا CBARD، صندوق انکشاف زراعت موسوم به ADF، پروژه سکتوری حوزه دریایی پنج آمو یا PARBSP، سکتور انکشاف زنجیره ارزشی باغداری یا HVCDSP، سرمایه‌گذاری انکشاف منابع آبی یا LKISP، کمربند سبز، کاهش دهی خطرات ناشی از تغییرات اقلیم موسوم به CDRRP، شبکه سیستم‌های هشدار قحطی زودهنگام درباره مصونیت غذایی، برنامه اتحادیه اروپا برای توسعه

Public.relation@mail.gov.af

www.mail.gov.af

وزارت زراعت، آبیاری و مالداري / د کرنې، اوبولگولو او مالداري وزارت

@MAIL_AF

۰۷۶۸۰۰۹۱۳۷

۰۷۶۶۴۰۰۶۰۰

جمال مینه، کارته سخی، کابل، افغانستان

نشانی برقی:

ویب‌سایت:

فیس‌بوک:

تویتر:

شماره‌های تماس:

آدرس:

صاحب امتیاز: وزارت زراعت، آبیاری و مالداري

(akbar_rostami@yahoo.com - ۰۷۶۶۴۰۰۶۰۰)

مدیر مسول: جمعه‌گل اشرفی ۰۷۸۱۲۰۲۸۹۶ - Ashrafi.jumagul@gmail.com

دبیران: ظفر شاه رویی، جمعه‌گل اشرفی

گزارشگران: گیتی محسنی، شفیق‌الله نوری، شجاع‌الحق نوری

نعیم رضایی، حشمت‌الله حبیبی، مینا افسری

عبدالواسع خان‌زاده، محمد تمیم صدیقی و نور الله پتمن

برگ‌آرا: بشیر رسا

پر بنوالی د ژر پخېدونکو مېوو اغېزې

کورنورالله پتمن
خبريال

په دې موسم کې بنوال کولای شي، چې خپل مېوې په ښه بیه خرڅ کړي. د کرنې، اوبو لگولو او مالدارۍ وزارت هم د بنوالۍ په برخه کې له تېرو څو کالونو راهیسې ګڼې برنامې او پروګرامونه پلي کړي دي، چې له هغې ډلې یې د هېواد په ډېری ولایتونو کې په ګڼ شمېر متراکم او غیرمتراکم مېوه لرونکي او د ژر پخېدونکو مېوو بڼونه د بنوالو سره په همکارۍ جوړ کړي دي او تر څنګ یې د مېوو ساتنې لپاره زرګونه زېرمونونه او سرې خونې هم جوړې کړي دي، چې د دې زېرمونو له لارې ګڼ بنوال کولای شي، تر څو له دې لارې خپل محصولات له خرابېدو وساتي او د مارکېټ بیې مدیریت کړي او په بېلابېلو وختونو کې خپل راټول کړي محصولات پکې وساتي.

دا چې مېوې د یو هیواد له مهمو کرنیزو محصولاتو څخه شمېرل کېږي، د کورنیو اړتیاو پوره کولو سربېره، په هېواد کې یو له مهمو او ارزښتناکو صادراتي توکو څخه شمېرل کېږي نو په کار ده، چې د بنوالۍ له هغو لارو چارو څخه ګټه واخلو چې مېوې یې په بېلابېلو فصلونو کې په لوړ کیفیت سره بازارونو ته وړاندې کړو چې یوه ښه بېلګه یې د مېوو ژر پخېدونکي ډول یا هم ورايټي ده، چې د مېوو په بېو او مارکېټ خورا ښه اغېزه لري.

بنوالۍ په پراختیا او د تولیداتو د کچې په لوړېدو کې هم اغېزمن تمامېدای شي. د کرنې وزارت د بنوالۍ د برخې یو شمېر کارپوهان هم په پدې اند دي، چې ژر پخېدونکي مېوې چې مخکې له ټاکلي موسم څخه پخېږي، په بنوالي کې خورا له مهمو تخنیکي لارو چارو څخه شمېرل کېږي، چې ډېری مېوې یې ژر پخېدونکي، منځینۍ پخېدونکي او وروسته پخېدونکي ډولونه لري. او ترکارۍ یې هم همداسې په شنو خونو، ټولونو او نورو کې روزل کېږي، چې دا د ژر پخېدونکو ورايټو ترویج په بنوالۍ او په ځانګړې توګه په مېوو او ترکاریو کې د بېو په لوړېدو، د بزګر پر اقتصادي ژوند او د خلکو په روغتیا هم خورا ښه اغېزه لري.

د ژر پخېدونکو مېوو ګټې ځکه نورو مېوو ته زیاتې دي، چې مخکې له اصلي فصل څخه پخوالي ته رسېږي، چې په هغه وختونو کې یې په بازارونو کې کمښت تر سترګو کېږي او بیې یې هم یو څه لوړې وي، ځکه چې د خلکو لېوالتیا ورته ډېره او محصول په مارکېټونو کې په کافي اندازه نه وي، چې دا کولای شي بنوالو ته ترې ښه عاید په لاس ورشي او له دې لارې خپل تولیدات زیات او بنوالي پراخه کړي.

باید وویل شي، چې ژر رسه بڼونه ددې ترڅنګ، چې له وخت مخکې بازار ته مېوه وړاندې کوي، د بنوالو د عوایدو د ودې لامل هم کېږي، ځکه

او خورا لوړ ارزښت لرونکو محصولاتو څخه دي، چې په نړۍ کې ډېری خلک ځانګړي مینه ورسره لري او په رژیم او ورځني مصارفو کې یې تر خپلې وسې پورې کاروي، چې دې مینې او زیات پېر او پلور له امله یې ډېری بنوال دې ته هڅولي تر څو د نور هغو مېوو چې وروسته پخېږي تر څنګ د ژر پخېدونکو مېوو بڼونه او نیالګي هم جوړ کړي دي، چې د هغې په ډله کې ګیلاس، زردآلو، انګور، شفتالو، مڼې او نورې مېوې شاملې دي.

ژر پخېدونکي مېوې مختلف رنگونه، خوندونه او بویونه لري، چې ځینې یې د شفتالو او زردآلو په څېر خوږې او ځینې یې د ګیلاسو په څېر سرې رنگ او تروشه ذایقه لري او یو شمېر نورې یې په خپل زات کې خپلې ځانګړنې لري، چې د عامو خلکو تر منځ مشهورې دي، چې ټولې مېوې یې په خپل زات کې د ویتامینونو بډایه سرچینې دي.

ګیلاس، زردآلو، انګور، شفتالو، مڼې او یوشمېر نورې مېوې د خوند، کیفیت او کمیت له پلوه خپلې اغېزې او ډېر ارزښت لري د یاد مېوو ځینې ډولونه ژر پخېږي او پدې کې داسې ډولونه او ورايټي هم شته چې وروسته پخوالي ته رسېږي. چې په ترڅ کې یې مور کولی شو غوره او د لوړ کیفیت لرونکي مېوې په بېلابېلو فصلونو کې راټول کړو چې دا د

افغانستان د نړۍ له هغو هېوادونو څخه شمېرل کېږي، چې تازه مېوې یې د مناسب او غوره اقلیم له کبله په نړۍ کې مشهورې او خورا لوړ نوم خپل کړی دي، چې دې لوړ نو د افغان کروندګر او بنوالانو لپاره د پام وړ پایلې درلودلې دي، ځکه چې د افغانستان اقلیمي شرایط د هغه کرنیزو محصولاتو د تولید لپاره برابر او مساعد دي، چې په کورني او سیمه ییزو بازارونو کې ورته ډېره تقاضا یا غوښتنې شتون لري.

دا چې په هر هېواد کې اقلیمي شرایطو سره سمې مېوې او بڼونه کرل کېږي نو افغانستان هم د هغو هېوادونو په ډله کې دی، چې په بېلابېلو فصلونو کې رنگارنگ مېوې ترې راټولېږي، چې له هغې ډلې یې ځینې ژر پخېدونکي یا زر راسه مېوې دي، چې له نورو مېوو څخه ژر پخېږي او په بنوالي کې له خورا مهمو تخنیکونو څخه شمېرل کېږي، چې ورسره د مارکېټ او د خلکو ورځینۍ اړتیاوې وخت په وخت سره پوره کېږي.

ژر پخېدونکي (ژر رسې) مېوې یو له مهمو

به سوی خودکفایی با حمایت از تولیدات داخلی!

